

Zorg voor data

Verrichtingenthesaurus

Inhoudelijke richtlijnen

Versie 1.7, 4 december 2023

Auteur(s)

DHD

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Inhoudsopgave

Versiebeheer	5
1. Inleiding en leeswijzer	6
1.1 Doel van dit document.....	6
1.2 Leeswijzer	6
2. Doel en scope Verrichtingthesaurus.....	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Doel en opzet van de Verrichtingthesaurus	7
2.2 Inhoud/scope Verrichtingthesaurus	8
2.4 Verrichting (voorkeurstermen, synoniemen en zoektermen).....	8
2.4.1 Medisch specialistische verrichtingen.....	9
2.4.2 Overige registratiegroepen (OOC-VT).....	9
2.4.3 Administratieve verrichtingen	10
2.5 SNOMED CT.....	10
2.6 ZA-code: Afleiding naar zorgactiviteit (ZA).....	10
2.7 Afleiding naar concilium van medisch specialisme	10
3. Criteria verrichtingen (voorkeurstermen, synoniemen en zoektermen).....	12
3.1 Inleiding verrichtingen algemeen.....	12
3.2 Gebruik in de praktijk en eenduidige afleidingen gaan voor criteria	12
3.3 Voorkeurstermen.....	12
3.4 Synoniemen	12
3.5 Zoektermen.....	13
3.6 Geldigheid van concepten	15
3.7 Detailniveau van verrichtingenterm; basis en uitgebreid.....	15
3.8 Geen onduidelijkheid of ambiguïteit.....	16
3.9 Diagnose of symptoom wordt niet opgenomen, tenzij.....	16
3.10 Combinatietermen worden niet opgenomen, tenzij.....	17
3.11 Classificatietermen worden niet opgenomen, tenzij.....	17
3.12 Negaties, ontkenningen en exclusies worden niet opgenomen, tenzij.....	18
3.13 Lateraliteit wordt niet opgenomen, tenzij.....	18
3.14 Leeftijd van patiënt wordt niet opgenomen, tenzij.....	19
3.15 Zwaarteclassificaties van verrichtingen worden niet opgenomen, tenzij.....	19
3.16 Toevoegingen ‘diagnostisch’ en ‘therapeutisch’ worden niet opgenomen, tenzij.....	20
3.17 Setting wordt niet opgenomen, tenzij.....	20

3.18	Anatomische lokalisatie wordt opgenomen.....	21
3.19	Anatomische toegangsweg of benadering wordt opgenomen, tenzij.....	21
3.20	Klinisch relevante operatietechnieken worden opgenomen, tenzij.....	21
3.21	Vervolgbehandelingen worden opgenomen, tenzij.....	22
3.22	Toevoegingen ‘donor’ en ‘ontvanger’ worden opgenomen.....	22
3.23	Toevoegingen ‘partieel’ en ‘totaal’ worden opgenomen.....	22
3.24	Administratieve Verrichting.....	22
3.25	Facultatieve Prestatiecodes worden opgenomen.....	23
4.	Taalgebruik in voorkeurstermen en synoniemen.....	24
4.1	Doelstelling.....	24
4.2	Ambigüiteit.....	24
4.3	Natuurlijk, compact en leesbaar taalgebruik.....	24
4.4	Toepassing varianten spellingsregels.....	25
4.5	Vaktaalspelling voorkeur boven Woordenlijstspelling.....	25
4.6	Aaneenschrijven en liggend streepje.....	25
4.7	Initiaalwoorden, letterwoorden, afkortingen en verkortingen.....	26
4.8	Eponiemen.....	27
4.9	Hoofdlettergebruik.....	28
4.10	Medisch jargon wordt niet opgenomen, tenzij.....	28
4.11	Meervoud.....	29
5.	Indeling in specialismen, specialisme-overstijgende termen.....	30
5.1	Algemeen.....	30
5.2	Specialisme-overstijgende termen – voor alle specialismen gelijk.....	30
5.3	Basis versus Uitgebreid – keuze per specialisme.....	30
6.	Criteria afleidingen ZA-code.....	31
6.1	Algemeen.....	31
6.2	Termen met afleiding naar ZA-code.....	31
6.2.1	Afleidingsregels.....	31
6.2.2	Meerdere verrichtingen kunnen naar dezelfde ZA afleiden.....	31
6.2.3	Geen meervoudige afleidingen.....	31
6.2.4	Volledigheid van afleidingen naar ZA.....	32
6.2.5	Termen met per medisch specialisme een afwijkende ZA-afleiding.....	32
6.3	Termen zonder afleiding naar ZA.....	32
6.4	Overige lokale telcodes worden niet opgenomen.....	33
7.	Koppeling concepten thesauri aan SNOMED CT.....	34
7.1	Alle verrichtingen krijgen een SNOMED CT ID.....	34

7.2	Niet alle SNOMED CT-verrichtingen in de Verrichtingthesaurus	34
7.3	Postcoördinatie	34
7.4	Nederlands domein SNOMED CT en Nederlandse vertaling	35
Bijlage 1. Begrippenlijst		36

Versiebeheer

Versienummer	Datum	Korte beschrijving aanpassing
1.7	4 december 2023	Aanpassing richtlijnen rondom zoektermen. Toevoeging Facultatieve Prestatiecodes. Diverse tekstuele aanvullingen of aanpassingen ter verduidelijking.
1.6	25 juni 2018	Toevoeging richtlijnen rondom zoektermen.
1.5	12 mei 2017	Aanpassingen doorgevoerd in de toelichting op de overige registratiegroepen.
1.4	30 augustus 2016	De ZA-afleiding is aangepast van specialisme-afhankelijk naar specialisme-onafhankelijk.
1.3	15 juni 2016	Diverse tekstuele aanvullingen ter verduidelijking. Extra hoofdstukken voor indeling in specialismen, afleiding naar ZA en afleiding naar concilium.
1.2	19 mei 2016	Aangevuld met commentaar uit notulen RAC en commentaar vertegenwoordiging wetenschappelijke verenigingen.
1.1	26 april 2016	Commentaar RAC verwerkt in document, RAC-leden opgenomen in distributielijst.
1.0	18 februari 2016	Definitief.

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Doel van dit document

Concepten voor diagnoses en verrichtingen moeten voldoen aan criteria om opgenomen te worden in de thesauri.

Dit document beschrijft de richtlijnen met betrekking tot de Verrichtingenthesaurus. Deze richtlijnen vormen de basis voor de ontwikkeling en het beheer ervan.

1.2 Leeswijzer

In deze paragraaf wordt beschreven waar welke onderdelen van de richtlijnen ondergebracht zijn.

Hoofdstuk 2 beschrijft de **scope** van de Verrichtingenthesaurus. Vanaf paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de onderdelen die in scope zijn van de thesaurus: de termen, afleidingen naar zorgactiviteit- en conciliumcode, SNOMED CT en LOINC.

De volgende hoofdstukken beschrijven voor elk van de onderdelen die in de thesaurus zitten welke richtlijnen daarop van toepassing zijn.

In **hoofdstuk 3** worden de criteria beschreven waaraan de **termen en synoniemen** in de Verrichtingenthesaurus dienen te voldoen om te worden opgenomen. Niet alle termen die noodzakelijk zijn voor een volledige registratie aan de bron door de behandelaar voldoen aan de criteria om te worden opgenomen. Daarvoor is een onderdeel van de thesauri ingericht, genaamd Administratieve Uitzonderingen (AU). Dit deel wordt beschreven in paragraaf 3.17.

Hoofdstuk 4 beschrijft de vereisten aan het **taalgebruik** binnen de Verrichtingenthesaurus. Hier wordt onder andere ingegaan op de formulering van de termen en het gebruik van afkortingen.

De **indeling** van de termen in domeinen per specialisme en hoe wordt omgegaan met domein-overstijgende verrichtingen is beschreven in **hoofdstuk 5**.

Hoofdstuk 6 beschrijft de **afleidingen** naar ZA-codes.

In **hoofdstuk 7** tenslotte wordt ingegaan op de koppeling van concepten van de thesauri met **SNOMED CT**-concepten, postcoördinatie van nieuwe SNOMED CT-concepten binnen het NL-domein van SNOMED CT.

In **bijlage 1** is de **begrippenlijst** opgenomen met alle in dit document gehanteerde begrippen.

2. Doel en scope Verrichtingenthesaurus

2.1 Inleiding

De Verrichtingenthesaurus vormt samen met de Diagnosethesaurus een hulpmiddel voor eenmalige registratie van diagnoses en verrichtingen in het elektronisch patiëntendossier (epd). Een belangrijk uitgangspunt is dat zorgverleners in eigen, herkenbare termen kunnen registreren.

De Verrichtingenthesaurus is een lijst met klinisch relevante termen van verrichtingen, gebaseerd op de internationale standaard SNOMED CT voor medische terminologie. Deze ondersteunt de arts, maar ook de verpleegkundige en andere zorgverleners bij het gestandaardiseerd vastleggen van de verrichtingen in het EPD.

De Verrichtingenthesaurus kan daarnaast zelfstandig of in samenhang met de reeds geïmplementeerde Diagnosethesaurus in elk ziekenhuis worden gebruikt ten behoeve van aanlevering aan de DIS, declaraties naar de zorgverzekeraars, externe rapportages en aanlevering aan de LBZ.

2.2 Doel en opzet van de Verrichtingenthesaurus

De Verrichtingenthesaurus heeft als doel een nationale standaard voor de Nederlandse ziekenhuizen voor hun verrichtingenregistratie te vormen, conform internationale standaarden. De Verrichtingenthesaurus biedt ondersteuning om de registratie van klinisch relevante verrichtingen eenmalig en eenduidig vast te leggen in het patiëntendossier, met een geautomatiseerde afleiding naar de ZA-codes. Op deze wijze kunnen de geregistreerde verrichtingen voor meerdere doeleinden worden gebruikt:

- patiëntenzorg en -logistiek;
- uitwisseling van dossiergegevens met zorgverleners in de eigen zorginstelling en andere Nederlandse zorginstellingen;
- uitwisseling van dossiergegevens met patiënten;
- in de toekomst ook uitwisseling van dossiergegevens met zorgverleners in de eerste en derde lijn, en met zorgverleners in het buitenland, voor zover zij ook gebruikmaken van SNOMED CT;
- financiële en zorgadministratie;
- interne stuurinformatie;
- wetenschappelijk onderzoek;
- statistiek en externe rapportages, zoals de LBZ, de DIS en kwaliteitsrapportages.

De Verrichtingenthesaurus helpt ziekenhuizen onder meer aan:

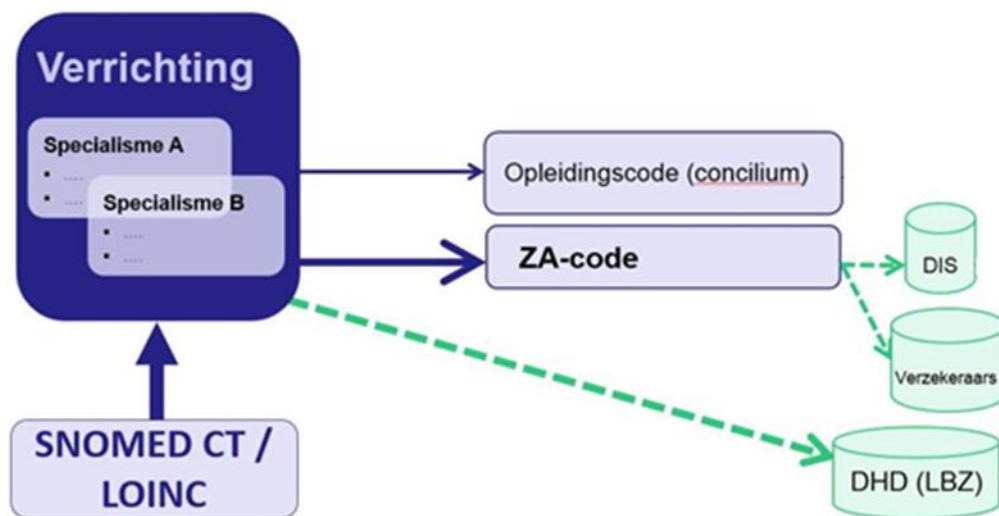
- een doelgerichte, efficiëntere administratie van verrichtingen;
- verbeterde uitwisseling van dossiers tussen zorgverleners onderling en met patiënten;
- betere interne en externe stuurinformatie en benchmarking;
- meer mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek;
- betere zorgadministratie;
- vereenvoudigd beheer van EPD en ICT.

De Verrichtingenthesaurus richt de bronregistratie van verrichtingen in op basis van herkenbare medische termen. Deze worden door de medisch specialisten zelf bepaald en

door DHD onderhouden. De huidige bekostigde georiënteerde registratie blijft noodzakelijkerwijs bestaan, maar wordt naar de achtergrond verplaatst met behulp van centraal beheerde afleidingen. De thesaurus bevat zowel medisch specialistische verrichtingen als overige registratiegroepen, zoals paramedische verrichtingen en materialen.

2.2 Inhoud/scope Verrichtingthesaurus

De Verrichtingthesaurus is een lijst met klinisch relevante termen van verrichtingen, gebaseerd op de internationale standaard SNOMED CT voor medische terminologie. Figuur 1 geeft de onderdelen van de thesaurus en hun onderlinge relaties schematisch weer.

Figuur 1 Schematische weergave van de Verrichtingthesaurus met directe afleidingen in scope van Verrichtingthesaurus (paarsblauwe lijnen).

In de volgende paragrafen worden deze onderdelen kort beschreven, per onderdeel volgt vervolgens een hoofdstuk waarin de criteria zijn uitgewerkt.

2.4 Verrichting (voorkeurstermen, synoniemen en zoektermen)

De Verrichtingthesaurus bevat unieke concepten. Elk concept bestaat uit een voorkeursterm, nul, één of meerdere synoniemen en nul, één of meer zoektermen.

- Voorkeurstermen zijn gestandaardiseerde omschrijvingen van medische verrichtingen
- Synoniemen zijn omschrijvingen van medische verrichtingen die in betekenis exact overeenkomen met de voorkeursterm. Met de synoniemen kan de zorgverlener de gewenste voorkeursterm ook vinden via de alternatieve benaming.
- Zoektermen zijn omschrijvingen van verrichtingen die in betekenis minder specifiek zijn dan de voorkeursterm. Zoektermen kunnen een categorie weergeven. Een zoekterm kan van toepassing zijn voor meerdere concepten. Met de zoektermen kan de zorgverlener de gewenste voorkeursterm vinden via een categorie.

2.4.1 Medisch specialistische verrichtingen

De verrichtingen van onderstaande medische specialismen en aandachtsgebieden zijn opgenomen in de Verrichtingenthesaurus.

Medische specialismen in scope Verrichtingenthesaurus

Specialisme		
Allergologie	Keel-, neus- en oorheelkunde	Nucleaire geneeskunde
Anesthesiologie en pijnbestrijding	Kindergeneeskunde	Oogheelkunde
Audiologie	Klinische chemie	Orthopedie
Cardiologie	Klinische genetica	Pathologie
Cardiothoracale chirurgie	Klinische geriatrie	Plastische chirurgie
Consultatieve psychiatrie	Longgeneeskunde	Radiologie
Dermatologie	Maag-, darm- en leverziekten	Radiotherapie
Geriatrische revalidatie	Medische microbiologie	Reumatologie
Gynaecologie	Mond- en kaakchirurgie	Revalidatiegeneeskunde
Heelkunde	Neurochirurgie	Sportgeneeskunde
Inwendige geneeskunde	Neurologie	Urologie
Gipsverbandmeesters		

2.4.2 Overige registratiegroepen (OOC-VT)

In het project VT is besloten om niet alleen de registratie van medisch specialistische verrichtingen te faciliteren via de VT, maar ook de overige registratiegroepen vanuit het CBV-bestand op te nemen in de VT. Alle wijzigingen in het CBV-bestand die de OOC-VT beslaan worden ook doorgevoerd in de VT (met een voorkeursterm in hoofdletters). Deze wijzigingen betreffen het toevoegen van nieuwe concepten, het wijzigen van concepten, het wijzigen van ZA-afleidingen en het beëindigen van concepten.

De overige registratiegroepen zijn opgenomen als verschillende type verrichtingen, herkenbaar via het "Type Concept".

Overige registratiegroepen in scope Verrichtingenthesaurus

Registratiegroep
<u>Paramedische verrichtingen</u>
Verloskundigen
Ergotherapeuten
Fysiotherapeuten
Oefentherapeuten
Podotherapeuten
Logopedisten
Psychologische zorgverleners
Diëtisten
<u>Verpleegkundige verrichtingen</u>
Verpleegkundigen

Tandheelkundige verrichtingen

Tandartsspecialisten dentomaxillaire orthopaedie
Tandartsen, algemeen practicus etc.
Mondhygiënisten

Materialen

Kunst- en hulpmiddelen
Bloed en bloedproducten

2.4.3 Administratieve verrichtingen

De Verrichtingenthesaurus bevat ook verrichtingen ten behoeve van administratieve afhandeling of declareren. Het “Type Concept” van deze verrichtingen is “Administratieve Verrichting”.

2.5 SNOMED CT

SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine Clinical Terms) is een medisch terminologiestandaard die bestaat uit een verzameling van gecodeerde medische termen. SNOMED CT bevat aandoeningen, symptomen, morfologie, ziekteverwekkers, verrichtingen, medicatie, hulpmiddelen en materialen.

Het doel van SNOMED CT is het gestandaardiseerd vastleggen van medische gegevens in het epd op een door de zorgverlener gewenst detailniveau. Hiermee kan vervolgens op een consistente manier medische data geïndexeerd, opgeslagen, overgedragen, ontvangen en verzameld worden, ongeacht specialisme of zorglocatie.

Het SNOMED CT-model bevat concepten die hiërarchisch zijn opgebouwd van algemeen naar specifiek. In deze hiërarchische structuur hebben concepten ouder-kindrelaties, waarbij kind-concepten automatisch de kenmerken van de ouder-concepten overerven. De concepten zijn verbonden aan medische termen, die onderverdeeld zijn in preferred terms (PT) en synonyms (S). De Verrichtingenthesaurus bestaat net als SNOMED CT uit concepten die verbonden zijn aan termen. De thesaurusconcepten zijn 1:1 gekoppeld aan concepten uit SNOMED CT en komen dus exact overeen in betekenis en definitie. Door de 1:1-koppeling met de thesaurus kan gebruikt worden gemaakt van de hiërarchische structuur en conceptrelaties van SNOMED CT door EPD-programma's die SNOMED CT ondersteunen.

In hoofdstuk 5 wordt de koppeling van de thesaurus met SNOMED CT, het postcoördineren en het gebruik van NL-domein van SNOMED CT beschreven.

2.6 ZA-code: Afleiding naar zorgactiviteit (ZA)

Concepten in de Verrichtingenthesaurus kunnen afleiden naar nul of één ZA-code(s). De afleiding naar de ZA-code wordt gebruikt voor de financiële registratie. Indien een verrichtingenterm in de thesaurus alleen dient voor de medisch-inhoudelijke registratie, dan wordt geen afleiding naar ZA-code opgenomen. De bronbestanden worden beheerd en gepubliceerd door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

2.7 Afleiding naar concilium van medisch specialisme

Verschillende medische specialismen hebben een eigen verrichtingenlijst. Onder andere voor visitaties en/of opleidingsdoeleinden, waarbij de arts in opleiding tot medisch specialist

de verplicht uitgevoerde verrichtingen in zijn/haar opleidingsportfolio moet opnemen. De Verrichtingthesaurus faciliteert de registratie van de 'eigen' verrichtingencodes door de relevante concepten per specialisme af te leiden naar de conciliumcodes van het medisch specialisme.

Afleidingen naar specialisme-specifieke conciliumcodes worden op verzoek van de betreffende wetenschappelijke verenigingen opgenomen in de Verrichtingthesaurus. Dit betreft optionele aanvullingen die ook altijd later nog kunnen worden toegevoegd.

Voor de volgende specialismen is een afleiding naar het specialisme-specifieke concilium opgenomen:

Medisch specialismen met afleiding naar concilium medisch specialismen	
Heelkunde	Concilium chirurgicum, NVvH
Plastische chirurgie	Concilium plastico chirurgicum, NVPC

NB. Deze lijst wordt geactualiseerd indien conciliumcodes van andere medische specialismen worden opgenomen in de Verrichtingthesaurus.

3. Criteria verrichtingen (voorkeurstermen, synoniemen en zoektermen)

3.1 Inleiding verrichtingen algemeen

In de Verrichtingenthesaurus zijn verrichtingen, hulpmiddelen en materialen opgenomen. Alle behandelaars moeten de voor hen relevante verrichtingen kunnen vastleggen op het passende detailniveau.

Andere termen dan verrichtingen worden opgenomen in een afzonderlijk deel van de thesauri, de administratieve verrichtingen. Het betreft hier termen die noodzakelijk zijn voor de afleidingen ten behoeve van declaraties of klasseringen (zoals 'verkeerde bed wegens wlz-indicatie').

De Verrichtingenthesaurus bevat medisch-inhoudelijk, correct geformuleerde termen. Deze termen omschrijven een verrichting. In dit hoofdstuk worden de inhoudelijke criteria besproken waaraan termen in de thesaurus moeten voldoen.

3.2 Gebruik in de praktijk en eenduidige afleidingen gaan voor criteria

Voor alle volgende criteria, geldt het voorbehoud '*tenzij*': **indien het nodig is voor de dagelijkse medische praktijk en/of om eenduidig af te kunnen leiden naar de ZA-code, mag altijd van de richtlijnen worden afgeweken**. Hierbij geldt het principe 'comply or explain': afwijken mag, maar beargumenteerd.

3.3 Voorkeurstermen

Voorkeurstermen zijn gestandaardiseerde omschrijvingen van medische verrichtingen die door zorgverleners in het epd kunnen worden geregistreerd.

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing

- De voorkeursterm is de meest gangbare en algemeen gehanteerde medische term in de praktijk. Dat kan ook een vreemdtalige variant zijn.
- De voorkeursterm voldoet aan de officieel geldende spellingsregels volgens de Woordenlijstspelling, aangevuld met de spellingregels voor medische vaktaal uit Pinkhof Geneeskundig woordenboek; daarbij wordt voorkeur gegeven aan de Medische Vaktaalspelling boven de Woordenlijstspelling. Zie paragrafen 4.4 en 4.5 voor een toelichting.
- Er is geen sprake van ambiguïteit met andere termen.
- De voorkeursterm moet zo natuurlijk mogelijk zijn geformuleerd, maar ook compact en leesbaar.
- De voorkeursterm bevat geen initiaalwoord, letterwoord, afkorting of verkorting.

3.4 Synoniemen

Synoniemen bieden een mogelijkheid aan de gebruiker om een voorkeursterm te vinden. Algemene regels uit dit document met betrekking tot eenduidigheid en ambiguïteit zijn ook op de synoniemen van toepassing. Termen die niet aan deze regels voldoen, worden niet opgenomen.

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

- Synoniemen zijn in betekenis exact gelijk aan de voorkeursterm.
- Synoniemen voldoen aan de officieel geldende spellingsregels volgens de Woordenlijstspelling en Pinkhof Geneeskundig woordenboek; Daarbij wordt voorkeur gegeven aan de Medische Vaktaalspelling boven de Woordenlijstspelling.
- Synoniemen kunnen bestaan uit eponiemen, gangbare vreemdtalige equivalenten (vertalingen in het Engels) of afkortingen.
- Er is geen sprake van ambiguïteit met andere termen.
- Synoniemen moeten zo natuurlijk mogelijk zijn geformuleerd, maar ook compact en leesbaar.
- Synoniemen met een initiaalwoord of letterwoord bevatten naast het initiaalwoord of letterwoord ook de volledige omschrijving. Voorbeeld van een synoniem met een initiaalwoord in de Verrichtingenthesaurus is: 'lasertrabeculoplastiek [LTP]'.

3.5 Zoektermen

Zoektermen dienen uitsluitend om het zoeken naar een voorkeursterm te vereenvoudigen. Ze horen net als synoniemen bij een concept, maar hebben in tegenstelling tot een synoniem niet exact dezelfde betekenis. Zoektermen bieden de gebruiker van de thesauri uitsluitend een aanvullende mogelijkheid om een voorkeursterm te vinden naast de synoniemen. De zoektermen kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden om concepten te selecteren die tot een bepaalde groep of categorie behoren. Vervolgens kan binnen de categorie verder gezocht worden. Algemene regels uit dit document met betrekking tot eenduidigheid en ambiguïteit zijn ook op de zoektermen van toepassing.

De twee algemene uitgangspunten zijn:

1. Een zoekterm moet bij meerdere concepten kunnen voorkomen.
2. Een zoekterm is uitsluitend bedoeld voor het zoeken en wordt niet vastgelegd in het epd.

Het onderscheid tussen synoniemen en zoektermen – beide gebruikt voor het vinden van de gewenste diagnose-term – is relevant voor de sortering van de zoekresultaten in het epd. Hierbij is het van belang eerst de hits te tonen bij zoeken op voorkeurstermen of synoniemen omdat ze exact overeenkomen met de voorkeursterm, daarna pas de hits op zoektermen die algemener zijn.

De volgende richtlijnen zijn van toepassing:

1. Een zoekterm kan beschouwd worden als rubriek, hoofdstuk of categorie.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Synoniem	Zoekterm
<i>laparoscopische appendectomie</i>		<i>scopie</i>
<i>artrosopisch herstel van rotator cuff</i>	<i>artrosopische cuff-repair</i>	<i>scopie</i>

2. Een zoekterm is in betekenis altijd minder specifiek dan de voorkeursterm, tenzij de zoekterm een merknaam bevat. Dit in tegenstelling tot een synoniem, waarvan de betekenis exact overeenkomt met de voorkeursterm.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Synoniem	Zoekterm
<i>implantatie van prothese humeruskop</i>	<i>implantatie van prothese van kop van humerus</i>	<i>prothesiologie</i>
<i>implantatie van carpometacarpale prothese</i>	<i>implantatie van carpometacarpale [CMC] prothese</i>	<i>prothesiologie</i>
<i>bipolaire radiofrequente ablatie van endometrium</i>	<i>bipolaire radiofrequente [RF] ablatie van endometrium</i>	<i>Novasure</i>

3. De setting van de verrichting (poliklinisch, klinisch, spoedeisende hulp, IC, OK) wordt niet opgenomen als zoekterm. Als de setting relevant is, is deze opgenomen in de voorkeursterm.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Onjuiste zoekterm
<i>consult door audioloog</i>	<i>poliklinisch</i>

4. Eén concept kan meerdere zoektermen bevatten en één zoekterm kan bij meerdere concepten voorkomen.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Synoniem	Zoekterm
<i>artroschopisch herstel van rotator cuff</i>	<i>artroschopische cuff-repair</i>	<i>scopie schouder</i>
<i>open herstel van rotator cuff</i>		<i>schouder</i>

5. Een zoekterm bevat geen spellingvarianties van de voorkeursterm of een synoniem.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Onjuiste zoekterm
<i>artroschopie</i>	<i>arthroschopie</i>

6. Onderdelen van de voorkeursterm of een synoniem worden niet als zoekterm opgenomen.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Onjuiste zoekterm
<i>verwijderen van patello-femorale prothese</i>	<i>prothese</i>

7. Een zoekterm kan wel een initialwoord of letterwoord zijn, maar geen afkorting.

Voorbeeld:

Voorkeursterm	Onjuiste zoekterm
<i>excisie van iristumor</i>	<i>exc.</i>

8. In zoektermen worden lidwoorden niet opgenomen.
Voorbeeld:

Voorkeursterm	Onjuiste zoekterm	Zoekterm in VT
<i>artrosopisch herstel van rotator cuff</i>	<i>scopie van de schouder</i>	<i>scopie van schouder</i>

3.6 Geldigheid van concepten

In de Verrichtingthesaurus worden in principe geen mutaties met terugwerkende kracht opgenomen. Uitzondering hierop zijn nieuwe termen. In bepaalde gevallen mogen deze ingaan per 1 januari van het lopende kalenderjaar. Dit moet specifiek aangegeven worden door de aanvrager, omdat dit handmatig aangepast moet worden. Het kan alleen indien het een geheel nieuwe verrichting betreft en als de ZA-code al actief is of er geen ZA-code gekoppeld wordt. Indien het een vervanging betreft van een bestaande term, dan kan de wijziging niet worden doorgevoerd met terugwerkende kracht i.v.m. registratie-overlap. Indien de wijziging een aperte fout betreft kan deze wel met terugwerkende kracht hersteld worden. De specificaties over begin- en einddatum zijn terug te vinden in het [uitleverformaat-document](#).

3.7 Detailniveau van verrichtingsterm; basis en uitgebreid

De Verrichtingthesaurus is bedoeld voor het eenmalig vastleggen van verrichtingen voor meervoudig gebruik. Het detailniveau wordt dus door dit doel bepaald:

- Welk niveau wil de specialist in het dossier vastleggen?
- Wordt de verrichting vastgelegd in de verplichte en overige relevant geachte kwaliteitsregistraties, en is deze daarvoor dus direct te herkennen?
- Zijn de termen vergelijkbaar gedetailleerd en te koppelen aan protocollen of landelijke richtlijnen?
- Is het detailniveau voldoende om de planning en het ordermanagement op te baseren?
- Is de verrichting voldoende gedetailleerd om te voldoen aan de eisen van de gekoppelde ZA-code ten behoeve van de financiering?

In de praktijk blijkt dat de behoefte aan detaillering en de breedte van het aanbod van verrichtingen in de Verrichtingthesaurus nogal uiteenloopt per instelling. Dit hangt ook samen met de patiëntenpopulatie van het betreffende ziekenhuis. Daarom heeft elke voorkeursterm in de thesaurus een extra kenmerk gekregen die aangeeft of de term in de basis- of uitgebreide set is opgenomen. Dit kenmerk kan in de zoekfunctie worden gebruikt om het aantal zoekresultaten te beperken tot verrichtingen die uitsluitend in de basislijst zitten. Uiteraard kan die beperking altijd weer worden uitgezet. Het kenmerk is per specialisme vastgelegd; een verrichting kan voor het ene specialisme tot de basislijst behoren terwijl het voor een ander specialisme tot de uitgebreide lijst behoort.

De basislijst bevat alle verrichtingen die een specialist in een algemeen ziekenhuis normaliter nodig heeft.

De uitgebreide lijst bevat aanvullend de verrichtingen die hoofdzakelijk worden uitgevoerd in ziekenhuizen met topklinische, topreferente of gespecialiseerde zorg (UMC, STZ, categoriaal ziekenhuis). Denk bijvoorbeeld aan robot-geassisteerde verrichtingen, innovatieve verrichtingen, orgaantransplantaties (m.u.v. de nier) of verrichtingen die uitsluitend behoren bij zeldzame diagnoses.

3.8 Geen onduidelijkheid of ambiguïteit

Verrichtingentermen dienen voldoende specifiek te zijn, zodat voor alle zorgverleners en ondersteunende medewerkers duidelijk is welke verrichting is vastgelegd. Er mag hierover geen onduidelijkheid of ambiguïteit optreden.

Overkoepelende termen als 'behandeling', 'operatie', 'onderzoek' maken niet duidelijk welke verrichting (of zelfs meerdere verrichtingen) wordt ingepland of daadwerkelijk uitgevoerd.

Aspecifieke verrichtingsterm	Onduidelijkheid	Specifiekere term in thesaurus
<i>behandeling van glaucoom</i>	<i>Wat voor behandeling: welke operatie of welke medicijnen?</i>	<i>inbrengen van filterimplant in voorste oogkamer</i>
<i>torticollis-operatie</i>	<i>Welke operatie? Wat is er gedaan?</i>	<i>tenotomie van m. sternocleidomastoideus</i>
<i>darmonderzoek</i>	<i>Wat voor onderzoek?</i>	<i>colonoscopie met biopsie</i>

De 'aspecifieke verrichtingsterm' in de tabel geven niet aan welke verrichting precies is ingepland of uitgevoerd, behalve dat het gaat om een behandeling, een operatie of een onderzoek voor/naar een aandoening in het algemeen.

3.9 Diagnose of symptoom wordt niet opgenomen, tenzij...

Diagnosen en symptomen worden niet in de verrichtingsterm opgenomen. Voor de registratie van een verrichting is het niet relevant om de diagnose op te nemen in de verrichtingsterm. Bij therapeutische verrichtingen is de diagnose bekend en reeds vastgelegd in het epd. Voor diagnostische verrichtingen is een werkdiagnose, symptoom of een differentiaaldiagnose in het epd vastgelegd. Bovendien kunnen bepaalde verrichtingen geïndiceerd zijn bij meerdere verschillende diagnoses of symptomen.

Term met diagnose niet in thesaurus	Term zonder diagnose in thesaurus
<i>X-thorax voor uitsluiten pneumonie</i>	<i>röntgenfoto van thorax</i>
<i>colectomie in verband met ziekte van Crohn</i>	<i>colectomie</i>

Uitzondering

Indien de specifieke uitvoering van een verrichting kan verschillen afhankelijk van de diagnose, kan het noodzakelijk zijn om ook de diagnose te benoemen in de omschrijving.

Term in thesaurus met diagnose
<i>excisie van maligne neoplasma van huid met ruime marges</i>
<i>excisie van corpus alienum uit huid</i>

Indien het noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken.

3.10 Combinatietermen worden niet opgenomen, tenzij...

De Verrichtingthesaurus bevat in principe alleen afzonderlijke verrichtingen. Er zijn vele combinaties van verrichtingen mogelijk, wat leidt tot te veel detail om op te nemen. Termen met 'en', 'met', 'of' en 'en/ of' worden afzonderlijk opgenomen. Bij gebruik van termen met 'of' in een epd is het niet duidelijk welke van de verrichtingen van toepassing is op de patiënt. Bij gebruik van termen met 'en/ of' in een epd is niet duidelijk of beide verrichtingen van toepassing zijn op de patiënt of slechts één van beide. Indien beide verrichtingen van toepassing zijn, dienen deze afzonderlijk vastgelegd te worden. De gecombineerde termen worden niet opgenomen in de thesaurus.

Combinatieterm niet in thesaurus	Term in thesaurus
<i>percutane facetdenervatie inclusief prognostische blokkade, lumbosacraal</i>	<i>percutane lumbosacrale facetdenervatie</i>
	<i>lumbosacrale prognostische blokkade</i>
<i>reductie labia majora en/of minora</i>	<i>reductie van labia majora</i>
	<i>reductie van labia minora</i>

Uitzondering

Meerdere verrichtingen die gecombineerd worden uitgevoerd én kunnen worden afgeleid naar één afzonderlijke ZA-code, worden opgenomen.

Combinatieterm in thesaurus
<i>intracapsulaire lensextractie met implantatie van intra-oculaire lens</i>
<i>vaginavorwand- én vagina-achterwandplastiek</i>

Daarnaast zijn er voor het specialisme Radiologie ook concepten opgenomen van het type 'combinatieverrichting'. Dit betreffen verrichtingen die zijn samengesteld uit meerdere VT-codes. Combinaties van verrichtingen, zoals CT-thorax-abdomen, moeten als één onderzoek kunnen worden aangevraagd en vanuit 'eenheid van taal' onder deze combinatieterm kunnen worden uitgewisseld tussen ziekenhuizen. Deze combinatieverrichtingen zijn aangedragen vanuit de Nederlandse Vereniging voor Radiologie (NVvR).

Combinatieverrichting in thesaurus
<i>CT van thorax-abdomen</i>
<i>röntgen van enkel beiderzijds</i>

3.11 Classificatietermen worden niet opgenomen, tenzij...

Classificatietermen zijn toevoegingen als 'NNO', 'niet gespecificeerd', 'overige', 'overige gespecificeerde' en 'overige vormen van'. Deze zijn bedoeld voor gebruik in een classificatiestelsel en verliezen hun betekenis zodra ze buiten de context van hun stelsel worden toegepast. Het is alleen bekend wat er onder 'overige' valt indien de andere mogelijkheden bekend zijn. Daarnaast is de Verrichtingthesaurus geen classificatiestelsel. Derhalve worden deze termen niet opgenomen.

Classificatieterm niet in thesaurus	Term in thesaurus
<i>maken van verbinding tussen neus en conjunctivaalzak, overig</i>	<i>maken van verbinding tussen neus en conjunctivaalzak</i>
	<i>plaatsen van Jones-buisjes tussen neus en conjunctivaalzak</i>
<i>hechten van pees NNO</i>	<i>hechten van pees</i>

Uitzondering

Indien het noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken.

3.12 Negaties, ontkenningen en exclusies worden niet opgenomen, tenzij...

Het gebruik van negaties geeft aan dat een handeling niet wordt uitgevoerd, terwijl de Verrichtingthesaurus is bedoeld om vast te leggen wat er wel uitgevoerd wordt. Vaak zijn negaties afkomstig uit afgeleide classificatiestelsels.

Term niet in thesaurus met negatie, ontkenning of exclusie	Term in thesaurus
<i>wondtoilet zonder wondsluiting</i>	<i>Wondtoilet</i>
<i>extractie van cataract, niet standaard</i>	<i>intracapsulaire extractie van cataract</i> <i>extracapsulaire extractie van cataract</i>

Uitzondering

Indien het klinisch relevant of noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken. Ook wordt hiervan afgeweken indien de negatie de tijdsduur en kosten van een verrichting beïnvloedt, zoals bij 'verwijderen van ongecementeerde heupprothese' en 'verwijderen van gecementeerde heupprothese'.

3.13 Lateraliteit wordt niet opgenomen, tenzij...

De thesauri zijn gebaseerd op SNOMED CT. In SNOMED CT is voor elk concept vastgesteld of lateraliteit een mogelijk attribuut is. Lateraliteit bestaande uit 'links', 'rechts' of 'dubbelzijdig' als toevoeging aan een verrichting worden derhalve niet opgenomen in de Verrichtingthesaurus. Indien de verrichting enkelzijdig wordt gedaan, kan de behandelaar, met een voorstel vanuit de Verrichtingthesaurus, in het epd aangeven of de lateraliteit 'links' of 'rechts' is. 'Unilateraal' of 'enkelzijdig' kan niet worden aangegeven; hierbij is het niet duidelijk voor zorgverleners of het om 'links' of 'rechts' gaat, waardoor foutieve interpretatie kan voorkomen. Indien de verrichting dubbelzijdig wordt uitgevoerd, kan de behandelaar aangeven dat de lateraliteit 'dubbelzijdig' is.

Term met lateraliteit niet in thesaurus	Term in thesaurus
<i>transpositie van nervus ulnaris links</i>	<i>transpositie van nervus ulnaris</i>
<i>intracapsulaire lensextractie met implantatie van intraoculaire lens beiderzijds</i>	<i>intracapsulaire lensextractie met implantatie van intraoculaire lens</i>

Uitzondering

Verrichtingen waarbij 'linker-'/rechter-' in de term staat, omdat de verrichting bij het rechterdeel van het orgaan een andere handeling vereist dan bij het linkerdeel.

Term in thesaurus

catheterisatie van linker ventrikel

Verrichtingen die de lateraliteitsaanduiding hemi- hebben, worden opgenomen.

Term in thesaurus

hemipelvectomy

Indien het klinisch relevant of noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken. Een voorbeeld is het specialisme radiologie, waar het opnemen van lateraliteit in de voorkeursterm noodzakelijk is om goed te kunnen communiceren met het radiologisch systeem.

3.14 Leeftijd van patiënt wordt niet opgenomen, tenzij...

Termen met leeftijdsgrenzen worden niet opgenomen in de Verrichtingenthesaurus.

Term met leeftijd niet in thesaurus

opheffen coarctatio aortae, tot 15 jaar

Term in thesaurus

opheffen van coarctatio aortae

Leeftijdsaanduiding, zoals 'neonataal', 'op kinderleeftijd' en 'op volwassenleeftijd', of leeftijdscategorieën, zoals 'bij volwassene', 'bij pasgeborene' worden niet opgenomen in de term.

Uitzonderingen:

- Indien een afgeleide ZA-code specifiek voor een bepaalde leeftijdscategorie geldt, wordt de leeftijdsaanduiding opgenomen in de verrichtingenterm.
- Indien de leeftijd van de patiënt klinisch relevant is voor de uitvoering van de verrichting.

3.15 Zwaarteclassificaties van verrichtingen worden niet opgenomen, tenzij...

Termen met toevoegingen als 'groot' of 'klein' of 'uitgebreid' die betrekking hebben op de verrichting worden niet opgenomen in de thesaurus. Zonder duidelijke definities is het niet duidelijk voor iedere zorgverlener wat 'groot' of 'klein' of 'uitgebreid' per verrichting is. De verrichting wordt alleen specifiek gedefinieerd opgenomen in de Verrichtingenthesaurus.

Term met gradatie

sclerotherapie varices kleine behandeling

Term in thesaurus

sclerotherapie van varices

abcesbehandeling uitgebreid

incisie en drainage van abces onder volledige narcose

Uitzondering

Indien het klinisch relevant of noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken.

3.16 Toevoegingen ‘diagnostisch’ en ‘therapeutisch’ worden niet opgenomen, tenzij...

Bij de uitvoering van verrichtingen is het vaak duidelijk of de verrichting diagnostisch of therapeutisch is. De toevoeging van ‘diagnostisch’ of ‘therapeutisch’ in de term is dan ook niet nodig.

Term in thesaurus met alleen diagnostisch doel
<i>CT-scan van abdomen</i>
<i>X-thorax</i>
<i>Mammografie</i>

Term in thesaurus met alleen therapeutisch doel
<i>cholecystectomie</i>
<i>neurolyse van nervus ulnaris</i>

Uitzondering

Bepaalde verrichtingen kunnen zowel diagnostisch als therapeutisch worden ingezet. De toevoeging ‘diagnostisch’ of ‘therapeutisch’ kan worden opgenomen in de term om het onderscheid te maken. De voorkeur geniet om de therapeutische variant gespecificeerd op te nemen, zodat duidelijk is welke therapeutische handelingen worden uitgevoerd tijdens de verrichting.

Verrichting met diagnostisch of therapeutisch doel	Mogelijke term in thesaurus	Voorkeur voor specifieke van therapeutische term in thesaurus
VATS	<i>diagnostische VATS</i>	
	<i>therapeutische VATS</i>	<i>VATS met lobectomie</i>
		<i>VATS met pleurectomie</i> <i>etc.</i>
colonoscopie	<i>diagnostische colonoscopie</i>	
	<i>therapeutische colonoscopie</i>	<i>colonoscopie met poliepectomie</i>
		<i>colonoscopie met plaatsen van stent</i> <i>etc.</i>

3.17 Setting wordt niet opgenomen, tenzij...

De setting kan bepalend zijn voor de verrichting zelf, voor de planning en voor de financiële afhandeling ervan. Bij het inplannen of registreren van de uitgevoerde verrichting kan de setting worden afgeleid uit het epd en hoeft deze niet in de verrichtingsterm te worden opgenomen.

Term met setting	Term in thesaurus
<i>poliklinische verwijdering van hechting</i>	<i>verwijdering van hechting</i>

Uitzondering

Indien de setting bepalend is voor de ZA-afleiding of klinisch relevant is, wordt de setting opgenomen in de term.

Term met setting wel in thesaurus
<i>poliklinische vacuümtherapie van wond</i>
<i>aerosolbehandeling op polikliniek</i>

3.18 Anatomische lokalisatie wordt opgenomen

Indien de verrichting op verschillende anatomische lokalisaties kan plaatsvinden, wordt de anatomische lokalisatie van de verrichting in de term opgenomen. Dit om onduidelijkheid en ambiguïteit te voorkomen.

Term zonder anatomische lokalisatie niet in thesaurus	Term in thesaurus met anatomische lokalisatie
<i>artroscopie</i>	<i>artroscopie van schouder</i>
	<i>artroscopie van knie</i>
	<i>artroscopie van elleboog</i>

3.19 Anatomische toegangsweg of benadering wordt opgenomen, tenzij...

Anatomische toegangswegen van verrichtingen worden opgenomen.

Term met toegangsweg in thesaurus
<i>abdominale hysterectomie</i>
<i>vaginale hysterectomie</i>

Uitzondering

Bij verrichtingen waarbij duidelijk is via welke toegangsweg de verrichting wordt uitgevoerd, wordt de toegangsweg niet opgenomen in de term.

Term zonder toegangsweg in thesaurus
<i>gastroscopie</i>
<i>duodenoscopie</i>
<i>colonoscopie</i>

3.20 Klinisch relevante operatietechnieken worden opgenomen, tenzij...

Operatietechnieken zoals 'endoscopisch' of 'open' worden opgenomen in de term indien dit klinisch relevant is omdat de verschillende operatietechnieken een andere indicatie en/of een ander postoperatief beloop kunnen hebben. Ook kunnen beide operatietechnieken in één sessie medisch noodzakelijk zijn, waarbij in eerste instantie de verrichting endoscopisch is begonnen en tijdens de verrichting moet worden geconverteerd naar een open variant.

Term in thesaurus met operatietechniek
<i>laparoscopische appendectomie</i>
<i>open appendectomie</i>

laparoscopische appendectomie met conversie naar open appendectomie

Uitzondering

In een aantal gevallen is de verrichtingsterm voldoende gedetailleerd en is de toevoeging van ‘laparoscopisch’ of ‘open’ overbodig óf wordt de verrichting alleen volgens een bepaalde operatietechniek gedaan.

Overbodige toevoeging operatietechniek	Term in thesaurus
<i>endoscopische artroscopie van knie</i>	<i>artroscopie van knie</i>
<i>open proeflaparotomie</i>	<i>proeflaparotomie</i>

Indien het klinisch relevant of noodzakelijk is om een eenduidige afleiding naar ZA-code mogelijk te maken, kan hiervan worden afgeweken.

3.21 Vervolgbehandelingen worden opgenomen, tenzij...

Behandelingen die meerdere keren in het zorgtraject worden uitgevoerd waarbij de vervolgbehandeling anders wordt uitgevoerd, worden opgenomen in de Verrichtingthesaurus. Zo is een re-operatie vaak lastiger dan de initiële ingreep door aanwezigheid van verklevingen.

Term in thesaurus voor vervolgbehandeling die anders kunnen worden uitgevoerd

re-laparotomie
re-excisie van laesie

Uitzondering

Behandelingen die meerdere keren in het zorgtraject worden uitgevoerd waarbij de vervolgbehandeling identiek is aan de eerste behandeling en waarbij de bekostiging op dezelfde wijze wordt afgehandeld, worden niet opgenomen in de Verrichtingthesaurus.

3.22 Toevoegingen ‘donor’ en ‘ontvanger’ worden opgenomen

Bij termen betreffende orgaantransplantaties wordt een onderscheid gemaakt tussen de ontvanger en de donor.

3.23 Toevoegingen ‘partieel’ en ‘totaal’ worden opgenomen

Bij bepaalde verrichtingen kan de toevoeging ‘partieel’ of ‘totaal’ aanduiden of de anatomische focus gedeeltelijk of in het geheel aan de verrichting wordt onderworpen. Deze toevoeging is klinisch relevant en wordt opgenomen in de Verrichtingthesaurus.

Term met partieel en totaal in thesaurus

totale heupartroplastiek
partiële parotidectomie

3.24 Administratieve Verrichting

In voorgaande paragrafen zijn criteria beschreven om te bewaken dat de termen in de Verrichtingthesaurus alleen uit verrichtingen bestaan.

Er zijn termen mogelijk die volgens de gehanteerde definitie geen verrichting zijn en niet aan bovenstaande criteria voldoen, maar die noodzakelijk zijn voor registratie en gewenst zijn door behandelaars als onderdeel van de Verrichtingthesaurus.

Deze termen worden, om expliciet te maken dat ze niet aan de richtlijnen voldoen, met een extra kenmerk opgenomen in de Verrichtingthesaurus als Administratieve Verrichting. Verder gedragen deze termen zich net als de andere verrichtingen: ze zijn voorzien van afleidingen waar nodig en gekoppeld aan SNOMED CT-concepten.

Er zijn bijvoorbeeld ZA-codes die niet worden afgeleid door termen in de Verrichtingthesaurus. Aangezien alle ZA-codes bereikbaar moeten zijn met gebruik van de thesaurus zijn de letterlijke ZA-omschrijvingen opgenomen als term met de betreffende ZA-code als afleiding.

ZA-code	ZA-omschrijving	ZA-term in thesaurus
030521	<i>gehele kuur in hiatus of in sympathische ganglia</i>	<i>gehele kuur in hiatus of in sympathische ganglia</i>

3.25 Facultatieve Prestatiecodes worden opgenomen

Facultatieve Prestatiecodes worden 1:1 overgenomen vanuit de Zorgactiviteitentabel van de NZa als voorkeursterm in de VT, met vooraf “FP – “ in de voorkeursterm en “facultatieve prestatie” in het synoniem, voor eenduidigheid.

Voorbeeld:

ZA-code	ZA-omschrijving	Term in thesaurus	Synoniem in thesaurus
198505	<i>Facultatieve prestatie – monitoring op afstand bij hartritmestoornissen.</i>	<i>FP - monitoring op afstand bij hartritmestoornissen</i>	<i>facultatieve prestatie - monitoring op afstand bij hartritmestoornissen</i>

4. Taalgebruik in voorkeurstermen en synoniemen

Een correcte en uniforme toepassing van taalregels is een voorwaarde voor een goede werking van de thesauri.

Indien een term volgens de richtlijnen niet de voorkeur heeft maar wel in de klinische praktijk door de medische specialist wordt gebruikt én voldoet aan de geldende taalregels, dan zal de term van de medisch specialist worden opgenomen in de Verrichtingenthesaurus als voorkeursterm.

4.1 Doelstelling

Doelstelling van uniform correct taalgebruik in de thesauri is het bereiken van:

- eenheid van taal: een duidelijke omschrijving waarvan de betekenis eenduidig is, over de specialismen heen;
- eenheid van formuleren: het telkens op dezelfde wijze formuleren van een term, over de specialismen heen;
- herkenbaarheid, leesbaarheid en duidelijkheid;
- sneller en effectiever zoeken.

Termen binnen de thesauri worden geformuleerd volgens de Nederlandse en medische spellingsregels. Dit hoofdstuk geeft richtlijnen voor het formuleren van voorkeurstermen en zoektermen. Synoniemen kunnen afkortingen of eponiemen van de voorkeursterm zijn.

4.2 Ambigüiteit

Er is sprake van ambigüiteit (dubbelzinnigheid) indien één term meerdere concepten kan betreffen. Elke term in de Verrichtingenthesaurus moet voldoende duidelijk en eenduidig zijn, opdat er geen verwarring kan ontstaan over welke verrichting(en) moet(en) worden/zijn uitgevoerd.

Afhankelijk van de context kan de betekenis van een begrip verschillen. Zo kent een gynaecoloog een heel andere verrichting toe aan de term 'curettage' dan de dermatoloog. Deze ambigüiteit kan worden voorkomen door de term te specificeren.

Ambigue term	Specifieke term in thesaurus
<i>curettage</i>	<i>curettage van uterus</i>
	<i>curettage van laesie van huid</i>

4.3 Natuurlijk, compact en leesbaar taalgebruik

De voorkeursterm kan worden gebruikt in diverse vormen van verslaglegging en communicatie, zoals de verrichtingenregel in een EPD en een ontslagbrief. Leesbaarheid staat bij een voorkeursterm centraal als deze wordt gebruikt in een ontslagbrief. Rekening houdend hiermee wordt tekst in korte 'telegramstijl' vermeden.

Term in 'telegramstijl'	Term in thesaurus
<i>needling filterblaas</i>	<i>needling van filterblaas</i>
<i>excisie laesie huid</i>	<i>excisie van laesie van huid</i>

Daarnaast dient de voorkeursterm voor overzichtelijk gebruik in een EPD compact te zijn geformuleerd, in een zo beperkt mogelijk aantal woorden en tekens. Om het aantal tekens beperkt te houden, worden lidwoorden niet gebruikt.

Niet-compacte term	Compacte term in thesaurus
<i>fasciotomie van fascie van het onderbeen</i>	<i>fasciotomie van onderbeen</i>

4.4 Toepassing varianten spellingsregels

De schrijfwijze van een woord – en dus ook van elke medische vakterm – wordt voor de Nederlandse taal primair geregeld door de officiële spellingregels (de ‘Woordenlijstspellingregels’¹). De meeste medische vaktermen ontbreken echter in algemene woordenboeken en spellinglijsten, aangezien deze voor algemeen taalgebruik zijn opgesteld.

De schrijfwijze van medische vaktermen wordt, naast de ‘Woordenlijstspellingregels’, vanaf 2011 aanvullend geregeld door de medische vaktaalspelling voor het Nederlands (hierna te noemen: ‘medische vaktaalspelling’). Medische vakterminologie heeft complexe vormkenmerken, waarin de ‘Woordenlijstspellingregels’ niet altijd voorzien.

De regels voor medische vaktermen kunnen afwijken van die voor niet-beroepsgericht, algemeen taalgebruik met betrekking tot bijvoorbeeld het wel of niet aaneenschrijven van woorden in woordsamenstellingen, het gebruik van (begin)hoofdletters en leestekens (liggend streepje, trema, et cetera). Deze aanvullende spellingregels worden hieronder samengevat. Voor de volledige beschrijving van de spellingregels wordt verwezen naar Pinkhof Geneeskundig woordenboek.²

4.5 Vaktaalspelling voorkeur boven Woordenlijstspelling

Medische vaktaal is het geheel van specifiek geneeskundige vaktermen en uitdrukkingen zoals deze worden gebruikt in onderlinge communicatie door professionals in de medische zorgsector. Vaktaalspelling is voor medische specialisten en zorgverleners binnen de instellingen beter herkenbaar. In de Verrichtingenthesaurus wordt daarom voorkeur gegeven aan de vaktaalspelling boven de Woordenlijstspelling.

Term in Woordenlijstspelling, niet in thesaurus	Term in vaktaalspelling in thesaurus
<i>ecg-onderzoek</i>	<i>ECG-onderzoek</i>

4.6 Aaneenschrijven en liggend streepje

Niet-aaneenschrijven kan onbedoeld de betekenis van een term veranderen.

Foutief niet-aaneenschrijven	Term in thesaurus
<i>kleine hersenhelft</i>	<i>kleinehersenhelft</i>

Het eerste voorbeeld betekent dat de hersenhelft klein is, in tegenstelling tot het tweede voorbeeld, waarmee een helft van de kleine hersenen, of ook wel cerebellum, wordt bedoeld.

¹ Deze spellingregels liggen ten grondslag aan de Woordenlijst van de Nederlandse taal (het ‘Groene boekje’, <http://woordenlijst.org>), opgesteld door de Nederlandse Taalunie.

² Voor deze paragraaf is gebruikgemaakt van de Taalartikelen in Pinkhof Geneeskundig woordenboek.

Ook ten onrechte aaneenschrijven kan de betekenis onbedoeld veranderen. Het onderstaande voorbeeld slaat onbedoeld op een prothese van de kophals, een niet-bestaande prothese.

Foutief aaneenschrijven	Term in thesaurus
<i>kophalsprothese</i>	<i>kop-halsprothese</i>

Het plaatsen van een of meer liggende streepjes in een lange samenstelling kan de inzichtelijkheid ervan vergroten en zo het lezen ervan vergemakkelijken. De streepjes worden beperkt in aantal gehouden en aangebracht op plaatsen in het woord waar een betekenisgrens of wisseling van woordsoort is, bijvoorbeeld tussen het ‘ingebouwde’ bijvoeglijk naamwoord en het ‘ingebouwde’ zelfstandig naamwoord in.

Term zonder verbindingsstreepjes	Term in thesaurus
<i>herpeszostermeningitis</i>	<i>herpes-zoster-meningitis</i>

In medische vaktaalspelling bestaan verruimde toepassingsmogelijkheden van het liggend streepje, waaronder begrippen die met een cijfer beginnen, zoals in onderstaand voorbeeld.

Term zonder extra verbindingsstreepje	Term in thesaurus volgens medische vaktaalspelling
<i>lefort I-fractuur</i>	<i>Le-Fort-I-fractuur</i>

Termen waarbij de lokalisatie van de aandoening wordt gespecificeerd, worden niet aaneengeschreven. Het is slechts in een aantal gevallen mogelijk deze termen aaneen te schrijven. Derhalve is ervoor gekozen deze combinaties altijd los van elkaar te schrijven. Voorbeeld van term opgenomen in thesaurus: ‘artrosapie van schouder’.

4.7 Initiaalwoorden, letterwoorden, afkortingen en verkortingen

Medische vaktaal gebruikt om redenen van beknoptheid en doelmatigheid veel initiaalwoorden, letterwoorden en afkortingen.

1. Een initiaalwoord bevat de beginletters van de woorden van de onderliggende woordgroep en deze worden hierbij afzonderlijk uitgesproken.

Initiaalwoord	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
<i>THP</i>	<i>implantatie van ongecementeerde totale heupprothese</i>	<i>implantatie van ongecementeerde totale heupprothese [THP]</i>

2. Een letterwoord (acroniem) bevat de beginletters van de woorden van de onderliggende woordgroep en deze worden hierbij niet afzonderlijk, maar als één woord uitgesproken. Voorbeeld van een letterwoord in de thesaurus is: AIDS. Naarmate sommige acroniemen in Nederlandse leken taal ingeburgerd zijn geraakt, hebben zij de schrijfwijze ‘volledig in kleine letters’ gekregen. In vaktaalspelling is de schrijfwijze met uitsluitend hoofdletters toegestaan.

Acroniem	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
VATS	<i>aanleggen van pneumothorax met video-assisted thoracic surgery</i>	<i>aanleggen van pneumothorax met video-assisted thoracic surgery [VATS]</i>

3. Een afkorting is een woord waarvan een of meer letters aan het einde zijn weggelaten.

Term zonder afkorting	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
<i>urinewegsinfectie met Escherichia coli</i>	<i>urinewegsinfectie met E. coli</i>	<i>urinewegsinfectie met Escherichia coli</i>

4. Een verkorting is een deel van een woord dat het volledige woord vervangt en dat niet met een punt wordt afgesloten.

Voorkeursterm in thesaurus zonder verkorting	Synoniem in thesaurus met verkorting
<i>Papanicolaou-test</i>	<i>pap-test</i>

In voorkeurstermen wordt zo min mogelijk gebruikgemaakt van initiaalwoorden en letterwoorden. Deze mogen wel in synoniemen worden toegevoegd om het zoeken en/of de duidelijkheid te bevorderen. Initiaalwoorden en letterwoorden die van belang zijn in het kader van de term worden in hoofdletters tussen vierkante haken achter het synoniem vermeld. Alleen de initiaalwoorden en letterwoorden zonder de volledige omschrijving kan ambiguïteit veroorzaken.

Gebruikt initiaalwoord	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
<i>PDT</i>	<i>fotodynamische therapie</i>	<i>fotodynamische therapie [PDT]</i>

4.8 Eponiemen

Een medisch eponiem is een medische vakterm die genoemd is naar een of meer personen, doorgaans de ontdekker(s) van een ziekte, verrichting, onderzoek, anatomische eenheid etc.

Medisch eponiem	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
<i>Schirmer-test</i>	<i>Meting van traansecretie met filtreerpapier</i>	<i>Schirmer-test</i>

Veel anatomische begrippen betreffen een Latijns eponiem.

Latijns eponiem	Term in vaktalspelling	Term in thesaurus
<i>cavum Douglasi</i>	<i>Douglas-holte</i>	<i>cavum Douglasi</i>

Medische eponiemen worden soms in jargon en leken taal ingekort tot uitsluitend de eigen naam zonder beginhoofdletter. Dit wordt niet opgenomen in de thesaurus.

Ingekorte term	Voorkeursterm in thesaurus	Synoniem in thesaurus
<i>pap</i>	<i>Papanicolaou-test</i>	<i>pap-test</i>

4.9 Hoofdlettergebruik

Voorkeurstermen beginnen met een kleine letter, tenzij de term begint met een eigen naam. In samenstellingen hoeft dit echter niet het geval te zijn.

Term in thesaurus zonder beginhoofdletter	Term in thesaurus met beginhoofdletter
<i>procedure van Fasanella-Servat</i>	<i>Fasanella-Servat-procedure</i>

De Terminologia Anatomica schrijft een hoofdletter voor in de naam van de ontdekker van een anatomische naam.

Term met hoofdletter in Latijns eponiem
<i>sluiten van ductus Botalli</i>

In de medische vaktaal spelling geldt hoofdlettergebruik ook voor eigennamen en initiaalwoorden, in tegenstelling tot de woordenspelning.

Term in Woordenlijstspelling	Term in vaktaal spelling
<i>ecg-onderzoek</i>	<i>ECG-onderzoek</i>

4.10 Medisch jargon wordt niet opgenomen, tenzij...

Definitie van medisch jargon (Pinkhof Geneeskundig woordenboek):

'jargon in de zorgsector; betreft o.a. verkorte vormen van ingewikkelde vaktermen en beeldende synoniemen; enige voorbeeld van niet-inzichtig, verwarrend en/of foutgevoelig medisch jargon: een wrat een 'laesie' noemen; ('schoorsteentje', 'een oude priem' (primigravida), 'in ruglig', 'pluis/niet pluis-gevoel'/'PNP'); 'vena maal' = 'vena saphena magna accessoria anterior links', waarbij de afkorting niet in hoofdletters is geschreven en 'saphena' in het desbetreffende echoverslag inzake femorale diepevenetrombose gemakshalve is weggelaten; vgl. 'vena saphena MAAL' en 'vena saphena M.A.A.L.'

Medisch jargon	Term in vaktaal spelling, zoals opgenomen in thesaurus
<i>schoorsteentje</i>	<i>rectumcanule</i>
<i>priem</i>	<i>primi gravida</i>

Uitzondering

Indien een term uit het medisch jargon niet ambigu, niet foutgevoelig en inzichtelijk is, kan deze worden opgenomen als synoniem bij een voorkeursterm dat voldoet aan de criteria van dit richtlijnendocument.

4.11 Meervoud

Veel stofnamen hebben niet één vast lidwoord en/of één vaste meervoudsuitgang. In medische vaktaal zijn 'de' en '-s' het gebruikelijkst.

Term met twee mogelijke lidwoorden	Vaktaalspelling
<i>de peptide</i>	<i>de peptide</i>
<i>het peptide</i>	

Term met twee mogelijke meervoudsuitgangen	Vaktaalspelling
<i>twee peptides</i>	<i>twee peptides</i>
<i>twee peptiden</i>	

Als een woord twee meervoudsvormen kent (dus eindigend op -s én op -n), vervalt de tussen-n in woordsamenstellingen.

Term met twee mogelijke meervoudsuitgangen op -n en -s	
<i>Diagnosen</i>	
<i>Diagnoses</i>	
Term met onjuiste tussen-n	Term correct gespeld
<i>Diagnosenthesaurus</i>	<i>Diagnosethesaurus</i>

5. Indeling in specialismen, specialisme-overstijgende termen

5.1 Algemeen

De Verrichtingenthesaurus bestaat uit unieke verrichtingen die vervolgens al dan niet worden opgenomen in een domein per specialisme. Deze domeinen kunnen overlappen. Met andere woorden: dezelfde verrichting kan in meerdere specialismen worden opgenomen.

Eigenlijk zijn er geen bijzondere richtlijnen bij dergelijke termen, wel dient bij de toepassing van de criteria rekening te worden gehouden met de relevantie en het gebruik in de praktijk van alle betrokken specialismen (NB: voor het ontwikkeling van de Verrichtingenthesaurus en het beheerproces worden hier wel extra stappen ingebouwd, maar in de richtlijnen niet).

5.2 Specialisme-overstijgende termen – voor alle specialismen gelijk

Indien termen in meerdere specialismen voorkomen, delen deze specialismen de voorkeurstermen, synoniemen en de SNOMED CT-koppeling.

5.3 Basis versus Uitgebreid – keuze per specialisme

Zoals in paragraaf 3.7 beschreven, is er een indeling in de Verrichtingenthesaurus die onderscheid maakt tussen de basislijst en de uitgebreide lijst. Dit kenmerk is per specialisme vastgelegd; een diagnose kan voor het ene specialisme tot de basislijst behoren, terwijl het voor een ander specialisme tot de uitgebreide lijst behoort.

6. Criteria afleidingen ZA-code

6.1 Algemeen

De Verrichtingenthesaurus bestaat uit unieke verrichtingen die vervolgens al dan niet worden opgenomen in een domein per specialisme. Deze domeinen kunnen overlappen. Met andere woorden: dezelfde verrichting kan in meerdere specialismen worden opgenomen.

De Verrichtingenthesaurus ondersteunt het concept van Registreren aan de bron: zorginformatie wordt tijdens het zorgproces eenduidig vastgelegd voor meervoudig gebruik.

Een van de vormen van meervoudig gebruik waarvoor de thesaurus expliciet is ontworpen, is de afleiding van de medische term naar de ZA-code die wordt gebruikt voor de facturatie van de geleverde zorg.

Dit ontwerpbesluit verklaart de in de vorige hoofdstukken al genoemde basisregel: Voor alle criteria geldt het voorbehoud *'tenzij'*: **indien het nodig is om eenduidig af te kunnen leiden naar de ZA-code, mag altijd van de richtlijnen worden afgeweken**. Hierbij geldt het principe 'comply or explain': afwijken mag, maar beargumenteerd. DHD probeert daarbij altijd de medisch-inhoudelijke richtlijnen zoveel mogelijk te volgen.

Niet alle termen hebben een afleiding naar de ZA-code. Dit hoofdstuk beschrijft eerst de termen die wél een afleiding hebben en welke criteria daarbij worden toegepast. Daarna wordt kort stilgestaan bij de termen die geen ZA-code hebben.

6.2 Termen met afleiding naar ZA-code

6.2.1 Afleiding

Per term wordt een afleiding opgenomen naar een ZA-code. Deze afleiding kan wijzigen in de tijd, bijvoorbeeld omdat de NZa een nieuwe release uitbrengt. De afleidingen zijn daarom voorzien van een begin- en einddatum. Voor tandheelkundige verrichtingen geldt hetzelfde principe, maar dan met een UPT-afleiding in plaats van een ZA-afleiding. Waar in onderstaande alinea ZA-code staat, kan voor de tandheelkundige verrichtingen UPT-code worden gelezen.

6.2.2 Meerdere verrichtingen kunnen naar dezelfde ZA afleiden

Er kunnen meerdere verrichtingen zijn die naar dezelfde ZA-code afleiden. De Verrichtingenthesaurus biedt de mogelijkheid om een medische verdieping aan te brengen.

6.2.3 Geen meervoudige afleidingen

De Verrichtingenthesaurus bevat, in tegenstelling tot de Diagnosethesaurus, geen meervoudige afleidingen. Bij een meervoudige afleiding zouden aan één term meerdere, alternatieve ZA-codes gekoppeld zijn waarbij de gebruiker, na vastlegging van de term, ook nog een ZA-code moet kiezen.

Omdat de Verrichtingenthesaurus ook geschikt moet zijn voor het leggen van koppelingen en batch-uitwisseling is het niet mogelijk dergelijke meervoudige afleidingen op te nemen.

Indien er toch twee varianten mogelijk zouden moeten zijn, zal dit in de term al worden opgelost.

6.2.4 Volledigheid van afleidingen naar ZA

De Verrichtingenthesaurus moet voor alle relevante ZA-codes (om een complete financiële registratie mogelijk te maken) minimaal één term in de thesaurus hebben die hiernaar afleidt.

6.2.5 Termen met per medisch specialisme een afwijkende ZA-afleiding

Elk concept in de Verrichtingenthesaurus is uniek en kan door meerdere specialismen worden gebruikt. De thesaurus faciliteert een 'view' per specialisme, i.e. domein en de mogelijkheid de 'view' op uitgebreid ja/nee te zetten.

In samenwerking met de wetenschappelijke verenigingen van medische specialisten, ziekenhuizen en universitaire medische centra is per specialisme een subset van verrichtingenconcepten gemaakt. De medische specialist kan hierdoor binnen de eigen subset zoeken, waarvan de gekoppelde ZA-codes relevant zijn voor zijn/haar specialisme, maar kan ook desgewenst in de gehele thesaurus zoeken.

Zorgactiviteiten van de NZa zijn in een aantal gevallen specialisme-specifiek, ook al is de feitelijke verrichting exact gelijk. De NZa stelt dat de zorgactiviteiten functioneel zijn beschreven en voor elk specialisme toegankelijk zijn. Dit heeft ook geen financiële gevolgen. Indien een zorgactiviteit enkel voor een bepaald specialisme toegankelijk is, is dit aangegeven in de verrichtingsterm alsmede in de regel 'Advies'.

Voorbeeld: één verrichting met verschillende zorgactiviteiten per specialisme

Verrichting	Zorgactiviteit specialisme	
	Radiologie	Orthopedie/Heelkunde
<i>echogeleide barbotage van schouder</i>	084277	038126
Verrichting in de thesaurus	Zorgactiviteit specialisme	
<i>echogeleide barbotage van schouder door radioloog</i>	084277	
<i>echogeleide barbotage van schouder door orthopeed of chirurg</i>	038126	

6.3 Termen zonder afleiding naar ZA

De Verrichtingenthesaurus leidt, waar nodig, af naar een ZA. Dat betekent dat niet alle termen van een afleiding naar een ZA-code worden voorzien.

Termen waarbij dit niet het geval is, zijn bijvoorbeeld:

- Verrichtingen die (nog) niet declarabel zijn en waar nog geen ZA-code en ook geen vergelijkbare code voor kan worden gekoppeld;
- Landelijk relevante telcodes.

In de 'epd's dient goed zichtbaar te zijn voor de gebruiker waar dit van toepassing is.

6.4 Overige lokale telcodes worden niet opgenomen

Telcodes die in een instelling worden gehanteerd maar die niet landelijk relevant zijn, worden niet in de Verrichtingthesaurus opgenomen. De instelling kan wel zelf dergelijke codes in het epd opnemen, maar dit valt buiten de richtlijnen van de thesaurus. Dergelijke codes zijn dan ook niet gestandaardiseerd of uitwisselbaar. Voor deze codes is in de thesaurus de '9-range' vrijgehouden. Dat wil zeggen dat deze een ID krijgen met nummer 9xxxxx.

7. Koppeling concepten thesauri aan SNOMED CT

SNOMED CT is een internationale medische terminologiestandaard die door SNOMED International³ wordt onderhouden en gepubliceerd. De ontwikkeling van SNOMED CT is een continu proces waarbij de licentiehouders wijzigingsvoorstellen kunnen aandragen bij SNOMED International voor verbetering van SNOMED CT. Nictiz is door het ministerie van VWS aangesteld als releasecenter van SNOMED CT voor de Nederlandse gezondheidszorg⁴.

De keuze om de termen uit de thesauri te koppelen aan SNOMED CT komt voort uit de wens om de geregistreerde diagnoses en verrichtingen internationaal te kunnen vergelijken en om een gedetailleerde selectie te kunnen maken van patiëntgegevens uit ziekenhuisinformatiesystemen (ZIS) ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

7.1 Alle verrichtingen krijgen een SNOMED CT ID

Het uitgangspunt is om elk concept in de Verrichtingenthesaurus te koppelen aan een uniek SNOMED CT-concept, waarbij de betekenis van de gekoppelde concepten één-op-één overeenkomt.

SNOMED CT omvat niet alle voor de thesaurus benodigde concepten. Indien er geen concept in SNOMED CT beschikbaar is dat in betekenis één-op-één overeenkomt met het te koppelen concept in de thesaurus, dan wordt het concept gepostcoördineerd (zie paragraaf 8.3) en opgenomen in het NL-domein binnen SNOMED CT. Het nieuwe SNOMED CT-concept wordt vervolgens gekoppeld met het overeenkomende concept in de thesaurus. Indien het nieuwe concept internationaal relevant kan zijn, dan zal Nictiz deze voordragen voor opname in het internationale domein van SNOMED CT bij ITSHDO.

De postcoördinatie van SNOMED CT-concepten wordt in samenwerking met Nictiz uitgevoerd.

7.2 Niet alle SNOMED CT-verrichtingen in de Verrichtingenthesaurus

Alle verrichtingen in de Verrichtingenthesaurus krijgen een SNOMED CT ID, maar niet alle SNOMED CT-verrichtingen worden opgenomen in de thesaurus; de thesaurus bevat alleen die verrichtingen die voor de Nederlandse praktijk relevant zijn.

7.3 Postcoördinatie

Indien een concept niet exact kan worden gekoppeld aan SNOMED CT, i.e. er is geen concept in SNOMED CT dat één-op-één overeenkomt, kan een exacte koppeling worden gerealiseerd door postcoördinatie. Bij postcoördinatie wordt een nieuw concept gedefinieerd door bestaande concepten uit te breiden met relaties en attributen. Het nieuwe concept wordt geprecoördineerd beschikbaar gesteld aan de eindgebruiker (d.w.z. de eindgebruiker hoeft zelf niet te postcoördineren). Een voorbeeld hiervan is:

³ SNOMED International: <https://www.snomed.org/?lang=nl>

⁴ Nictiz: <https://nictiz.nl/wat-we-doen/activiteiten/terminologie/>

SNOMED CT-concept	
ID	Fully Specified Name
174041007	laparoscopische spoedappendectomie (verrichting)

De gepostcoördineerde string waaruit dit concept zou kunnen bestaan, ziet er als volgt uit:

laparoscopische spoedappendectomie
174041007 is a = 6025007 laparoscopische appendectomie (verrichting) + 174036004 spoedresectie van appendix (verrichting) : { 260686004 methode (attribuut) = 129304002 excisie (kwalificatiewaarde) , 405813007 directe locatie van verrichting (attribuut) = 66754008 structuur van appendix vermiformis (lichaamsstructuur) , 425391005 met gebruik van hulpmiddel voor toegang (attribuut) = 86174004 laparoscoop (fysiek object) } { 260870009 prioriteit (attribuut) = 25876001 spoedeisend (kwalificatiewaarde) }

In dit voorbeeld wordt een ouder-kindrelatie aangegeven tussen laparoscopische spoedappendectomie en laparoscopische appendectomie én spoedresectie van appendix.

xxxxxxx |is a| = snomed_ct_id | De ouder|

Door deze relaties overerft het nieuwe concept alle attributen en definities van de ouderconcepten.

7.4 Nederlands domein SNOMED CT en Nederlandse vertaling

Het Nederlands domein is de SNOMED CT-extensie voor nationaal gebruik. Concepten in deze extensie zijn alleen van toepassing op de Nederlandse situatie of worden in een later stadium ingediend om te worden opgenomen in SNOMED CT (internationaal). Er zijn drie mogelijkheden om concepten in het Nederlandse domein op te nemen:

1. Concepten worden gepostcoördineerd aangeleverd aan Nictiz, krijgen tijdelijk een uniek SNOMED CT ID in het Nederlandse domein en worden ingediend bij SNOMED International (internationale beheerder van SNOMED CT).
2. Concepten worden niet-gepostcoördineerd aangeleverd aan Nictiz, krijgen tijdelijk een uniek SNOMED CT ID in het Nederlandse domein en worden ingediend bij SNOMED International.
3. Concepten worden niet-gepostcoördineerd aangeleverd aan Nictiz, krijgen een uniek SNOMED CT ID in het Nederlandse domein. Deze concepten zijn alleen van toepassing op de Nederlandse situatie of gelden als administratieve uitzondering en worden niet ingediend bij SNOMED International.

In situaties 1 en 2 worden concepten tijdelijk opgenomen in het Nederlands domein, totdat SNOMED International de aangevraagde concepten goedkeurt en ze worden opgenomen in SNOMED CT met een internationaal SNOMED CT ID. Indien de aangevraagde concepten niet worden geaccepteerd door SNOMED International, blijven ze met uniek SNOMED CT ID in het Nederlands domein staan en vallen ze onder situatie 3.

Bijlage 1. Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
Afkorting	Woord waarvan een of meer letters aan het einde zijn weggelaten en afgesloten met een punt. Pinkhof Geneeskundig woordenboek.
Ambigüiteit	Dubbelzinnigheid bij vormgelijkheid van woorden, waarbij de betekenis afhankelijk is van de interpretatie van de lezer.
Centraal Beheerd Verrichtingen-bestand (CBV)	Systematische codelijst van medische, paramedische en verpleegkundige verrichtingen, hulpmiddelen en bloedproducten.
DIS	DBC-informatiesysteem, landelijk informatiesysteem ondergebracht bij de NZA, waarin alle informatie over afgesloten DBC-trajecten in de ziekenhuiszorg, ggz, en forensische zorg wordt beheerd t.b.v. wettelijke data-uitleveringen en wetenschappelijk onderzoek.
Granulariteit	Inhoudelijk detailniveau van concepten in stelsels (Diagnosethesaurus, Verrichtingthesaurus, SNOMED CT, LOINC, ICD-10, ZA).
Initiaalwoord	Een initiaalwoord bevat de beginletters van de woorden van de onderliggende woordgroep waarbij deze afzonderlijk worden uitgesproken; vb. BSE, CVA, DNA, i.v., MS, n.p., PTCA, t.i.d. Pinkhof Geneeskundig woordenboek.
LBZ	Landelijke Basisregistratie Ziekenhuiszorg, landelijke registratie van medische, administratieve en financiële gegevens van ziekenhuispatiënten ten behoeve van wettelijke verplichte data-aanleveringen, financiële en kwaliteitsbenchmarking, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs.
Letterwoord	Een letterwoord (syn acroniem) bevat de beginletters van de woorden van de onderliggende woordgroep waarbij deze letters niet afzonderlijk, maar als één woord worden uitgesproken; vb. aios, ALAT, DES, ETEC, HIV, hiv, HUS, PET, soa. Pinkhof Geneeskundig woordenboek.
LOINC	Logical Observation Identifiers Names and Codes. Internationale standaard voor klinische en laboratoriumonderzoeken met unieke codes en gestandaardiseerde terminologie voor gebruik in EPD's.
Medisch jargon	'Jargon in de zorgsector; betreft o.a. verkorte vormen van ingewikkelde vaktermen en beeldende synoniemen;' Pinkhof Geneeskundig woordenboek.
Medische vaktaal	Het geheel van specifiek geneeskundige vaktermen en uitdrukkingen zoals deze worden gebruikt in onderlinge communicatie door professionals in de medische zorgsector. De vakterminologie bestaat uit nationaal en internationaal vastgelegde officiële termen, aangevuld met medisch jargon (niet-officiële begrippen die vooral mondeling op de werkvloer worden gebruikt).' Pinkhof Geneeskundig woordenboek.

Postcoördineren	Het samenstellen van een SNOMED CT-concept op basis van losse SNOMED CT-attributen.
Precoördineren	Het aanbieden van een samengesteld SNOMED CT-concept op basis van losse SNOMED CT-attributen.
SNOMED CT	Medische terminologiestandaard ten behoeve van registratie, codering en uitwisseling van medische gegevens op basis van semantische interoperabiliteit.
SNOMED CT ID	Unieke numerieke code voor SNOMED CT-concepten.
Synoniem	Omschrijving die exact in betekenis overeenkomt met de voorkeursterm, die het zoeken en vinden van de voorkeursterm vereenvoudigt.
Terminologia Anatomica	Internationale terminologiestandaard van de menselijke anatomie in (Neo-)Latijn.
Verkorting	Een deel van een woord dat het volledige woord vervangt en dat niet met een punt wordt afgesloten. Pinkhof Geneeskundig woordenboek.
Voorkeursterm	Omschrijving van een concept van de Diagnosethesaurus en Verrichtingthesaurus.
Zorgactiviteit (ZA-code)	Unieke code voor een zorgactiviteit in de ZA-tabel. Zorgactiviteiten zijn de bouwstenen voor DBC-zorgproducten en vormen de basis voor overige zorgproducten.
Zorgactiviteiten Tabel (ZA-tabel)	De Zorgactiviteiten Tabel bevat zorgactiviteiten opgebouwd uit een unieke code en bijbehorende omschrijving inclusief de geldigheidsperiode van deze code. De tabel wordt beheerd en gepubliceerd door de NZa.